

A análise deste apartado, baseado na información facilitada polo INE, o Instituto Galego de Consumo (IGC) e Funcas, está dividido en dous grandes bloques. Nunha primeira parte, estudarase a capacidade de compra das familias, salientando o incremento da capacidade de compra das familias galegas– a través de indicadores como a renda familiar bruta dispoñible–, e nun segundo bloque, comentarase a protección ó consumidor, tomando como indicadores o número de consultas presentadas no IGC e a actividade da Xunta Arbitral de Consumo.

O día 10 de novembro de 1997 aprobouse o Plan Estratéxico de Protección ó Consumidor 1998-2001, froito do acordo entre a administración central e as autonómicas. Entre os elementos novedosos, na articulación do plan quíxose contemplar aspectos como a obtención de alimentos mediante novas tecnoloxías, a introducción do euro ou a posición do consumidor nun mercado máis aberto e competitivo, tanto como adquirinte de bens e servicios como no que atinxe ós seus intereses diante de situacións como a liberali-

zación de servicios tradicionalmente públicos.

Renda familiar bruta dispoñible

A evolución do consumo privado está ligada basicamente á evolución da renda familiar dispoñible (RFBD), magnitude que indica o poder de compra das familias. Segundo os datos recollidos por Funcas, a RFBD en Galicia, **cadro 6.7.1.**, creceu un 6,98% en 1998 respecto ó ano anterior, fronte ó incremento de 7,25% en España. Se o poder de compra se mide a través da renda familiar per cápita, ésta aumenta en tódalas comunidades autónomas. Fronte ó aumento dun 6,97% respecto ó ano anterior en España, Galicia experimentou un crecemento do 7,31%.

Ó longo de 1998 Galicia, a pesares de estar por debaixo da media estatal, mellorou a súa posición relativa respecto a España e, en comparación coas outras comunidades autónomas, o **cadro 6.7.1.** reflicte que hai 9 comunidades por riba da media española: Aragón, Baleares, C. Valenciana, Castela e León, Cataluña, Madrid, Navarra, País Vasco e A Rioxa,

CADRO 6.7.1.

Renda familiar bruta dispoñible (poder de compra) nas CC.AA. 1997-98

	RFBD (poder de compra) <i>(en millóns de pesetas)</i>			Renda familiar (poder de compra) por habitante <i>(en pesetas)</i>			Índice por habitante <i>(España=100)</i>	
	1997	1998	98/97	1997	1998	98/97	1997	1998
Andalucía	9.161.060	9.827.839	7,28	1.267.402	1.354.039	6,84	81,62	81,51
Aragón	2.086.773	2.258.133	8,11	1.762.987	1.910.735	8,38	113,53	115,03
Asturias	1.597.505	1.689.276	5,74	1.473.471	1.563.995	6,14	94,89	94,15
Baleares	1.685.318	1.838.269	9,08	2.142.459	2.294.902	7,12	137,97	138,15
Canarias	2.477.270	2.652.800	7,09	1.528.006	1.617.763	5,87	98,40	97,39
Cantabria	808.667	869.533	7,53	1.533.364	1.651.356	7,69	98,74	99,41
Castela-A Mancha	2.410.793	2.580.131	7,02	1.404.668	1.500.289	6,81	90,46	90,32
Castela e León	3.904.586	4.223.186	8,16	1.565.087	1.704.003	8,88	100,79	102,58
Cataluña	10.598.858	11.343.094	7,02	1.725.813	1.842.911	6,79	111,14	110,94
C. Valenciana	6.287.157	6.732.303	7,08	1.565.905	1.668.931	6,58	100,84	100,47
Extremadura	1.447.045	1.546.291	6,86	1.352.584	1.446.351	6,93	87,10	87,07
Galicia	3.960.990	4.237.620	6,98	1.450.463	1.556.440	7,31	93,41	93,70
Madrid	8.839.976	9.460.793	7,02	1.742.168	1.854.876	6,47	112,19	111,66
Murcia	1.515.415	1.630.271	7,58	1.365.839	1.456.793	6,66	87,96	87,70
Navarra	868.929	939.656	8,14	1.644.780	1.771.619	7,71	105,92	106,65
País Vasco	3.512.741	3.772.404	7,39	1.674.559	1.799.897	7,48	107,84	108,35
A Ríoxa	478.374	512.479	7,13	1.811.145	1.944.803	7,38	116,63	117,08
Ceuta	95.547	101.517	6,25	1.339.638	1.406.696	5,01	86,27	84,68
Melilla	73.147	77.396	5,81	1.223.112	1.283.516	4,94	78,77	77,27
Total	61.812.151	66.292.991	7,25	1.552.854	1.661.142	6,97	100,00	100,00

Fonte: Funcas

	1997			1998			98/97		
	Total	Alimentos, bebidas e tabaco	Resto	Total	Alimentos, bebidas e tabaco	Resto	Total	Alimentos, bebidas e tabaco (%)	Resto
Andalucía	191.088	49.187	141.901	202.147	44.723	157.424	5,8	-9,1	10,9
Aragón	231.056	51.741	179.316	249.008	57.940	191.068	7,8	12,0	6,6
Asturias	234.708	53.359	181.348	254.379	54.065	200.314	8,4	1,3	10,5
Baleares	282.172	58.822	223.350	242.950	45.435	197.515	-13,9	-22,8	-11,6
Canarias	205.091	48.123	156.969	218.472	54.642	163.830	6,5	13,5	4,4
Cantabria	221.626	53.668	167.957	242.170	67.349	174.821	9,3	25,5	4,1
Castela e León	215.401	49.991	165.410	221.701	52.771	168.930	2,9	5,6	2,1
Castela - A Mancha	193.399	46.343	147.057	189.936	49.101	140.835	-1,8	6,0	-4,2
Cataluña	253.084	58.112	194.971	253.442	57.512	195.930	0,1	-1,0	0,5
C. Valenciana	206.268	49.113	157.155	219.793	47.746	172.047	6,6	-2,8	9,5
Extremadura	175.535	41.746	133.789	160.488	39.453	121.035	-8,6	-5,5	-9,5
Galicia	196.255	50.504	145.751	212.660	51.999	160.661	8,4	3,0	10,2
Madrid	289.236	52.294	236.942	290.622	50.860	239.762	0,5	-2,7	1,2
Murcia	182.344	45.084	137.260	206.123	52.989	153.134	13,0	17,5	11,6
Navarra	266.367	52.750	213.617	293.301	53.328	239.973	10,1	1,1	12,3
País Vasco	231.589	53.578	178.011	258.923	55.793	203.130	11,8	4,1	14,1
Rioxa	222.241	58.615	163.626	244.282	53.692	190.590	9,9	-8,4	16,5
Ceuta e Melilla	210.064	53.053	157.012	190.645	44.903	145.742	-9,2	-15,4	-7,2
Total	224.441	51.389	173.052	232.654	51.173	181.481	3,7	-0,4	4,9

(1) Os datos corresponden ó 4º trimestre de cada ano

Fonte: INE

CADRO 6.7.3.

Consultas, reclamacións e denuncias presentadas en materia de consumo 1997-98

	1997	1998	98/97 (%)
Consultas	10.484	12.735	21,5
productos alimenticios	1.239	2.278	83,9
productos industriais	2.867	4.279	49,3
sector servicios	6.367	5.818	-8,6
Reclamacións atendidas	1.835	2.973	62,0
Denuncias	448	1.041	132,4

Fonte: Instituto Galego de Consumo

CADRO 6.7.4.

**Arbitraje de consumo 1997-98:
solicitudes presentadas diante da Xunta Arbitral de Consumo**

	Solicitudes presentadas				Solicitudes admitidas	Solicitudes resoltas			Coantía media das reclamacións (en pesetas)
	polas asociacións de consumidores	polos consumidores	por organismos públicos	total		por mediación	por laudo	total	
1997	47	287	95	429	421	23	314	365	34.690
1998	61	445	170	682	676	55	406	453	142.988
98/97 (%)	29,8	55,1	78,9	59,0	60,6	139,1	29,3	24,1	312,2

Fonte: Instituto Galego de Consumo

mentres que Galicia está en mellor situación que Andalucía, Castela A Mancha, Extremadura e Murcia, ademais de Ceuta e Melilla.

O gasto medio por persoa en Galicia no cuarto trimestre de 1998, segundo os datos do INE, foi de 212.660 pesetas, un 8,6% menos do gasto medio por persoa para o conxunto do estado. Tal e como amosa o **cadro 6.7.2.**, en termos absolutos, o gasto medio en Galicia só é superior ó rexistrado en Extremadura, Castela A Mancha, Ceuta e Melilla, Andalucía e Murcia. Non obstante, Galicia experimenta un crecemento superior á media española e é a sexta comunidade que máis crece, por detrás de Murcia, País Vasco, Navarra, A Rioxa e Cantabria.

Desas 212.660 pesetas, Galicia adica un 24,45% á compra de alimentos, bebidas e tabaco, eido no que é superada polas

comunidades autónomas de Cantabria (que adica un 27,81% do seu gasto medio por persoa), Canarias (25,01%), Castela A Mancha (25,85%), Murcia (25,71%) e Extremadura (cun 24,58%).

Protección ó consumidor

Os servicios do Instituto Galego de Consumo atenderon, ó longo de 1998, un total de 12.735 consultas ou solicitudes de información, das que a maior parte, 5.818, pertencen ó sector servicios, tal e como reflicte o **cadro 6.7.3.** Respecto ó ano anterior, aumentou o número de consultas nun 21,5%, por mor do importante aumento das consultas nos sectores de productos alimenticios e industriais, que compensa o leve descenso das consultas no ámbito dos servicios.

Os temas máis consultados polos consumidores galegos foron os relativos á

vivenda, con 1.421 consultas, seguidos dos produtos téxtiles e servizos de tintorería e lavandería, con 1.149; das actividades de talleres de reparación de vehículos (1.143) e electrodomésticos e servizos de reparación, con 1.072.

No concernte ó número de reclamacións atendidas, éstas ascenderon a 2.973, fronte ás 1.835 do ano anterior, en tanto que o número de denuncias foi de 1.041, un 132,4% máis que no ano anterior. O sector que máis reclamacións e denuncias recibiu foi o sector servizos, e dentro deste, o subsector dos téxtiles, con 397, automóviles, con 332 e servizos públicos de abastecemento, con 276.

Ó longo de 1998 aumentou a actividade dos colexios arbitrais dependentes da Xunta de Galicia. No ano 1998 figuraban adheridas ó sistema arbitral de consumo en Galicia 2.630 empresas, contando coa colaboración de 28 asociacións de consumidores e 52 asociacións empresariais.

Tal e como reflicte o **cadro 6.7.4.**, o número de solicitudes presentadas diante da Xunta Arbitral de Consumo ascendeu a 682, o que significa un aumento do 59% respecto ó ano anterior. O 65,25% do total de solicitudes foron presentadas polos consumidores, en tanto que os organismos públicos e as asociacións dos consumidores presentaron, respectivamente, o 24,93% e o 8,94%.

Ó longo de 1998, o 99,12% das solicitudes de arbitraje presentadas foron admitidas, fronte ó 98,13% do ano anterior. Un 67,01% das mesmas foron resoltas, fronte ó 86,70% das solicitudes admitidas no ano anterior. Ó igual que en 1997, os sectores máis significativos en canto a incidencia das reclamacións, dentro dos que voluntariamente se adheriron ó siste-

ma de arbitraje, foron a telefonía (o 26% das reclamacións), talleres de reparacións de automóviles, co 25% das reclamacións, e as tintorerías co 19%.

Finalmente, a cuantía media das reclamacións recibidas en 1998 foi de 142.988 pesetas, fronte ás 34.690 do ano anterior. ■

Consideracións ó PANORAMA SOCIAL

D

a análise da evolución do panorama social da comunidade autónoma durante o ano 1998, poderían salientarse, entre outras, as seguintes consideracións:

- **1.-** Galicia conta, segundo a revisión do Padrón Municipal de 1 de xaneiro de 1998, con 2.724.544 habitantes, un 0,66% menos que en 1996. O descenso da poboación galega entre 1996 e 1998 é o segundo descenso máis acusado en España, trala caída dun 0,95% en Castela-León. Produciuse tamén un descenso do peso relativo da poboación galega no total español ó descender do 6,91% de 1996 ó 6,83% en 1998.

Neste ano continúa o proceso de concentración da poboación, de tal forma que o 69,1% dos galegos se concentra nas comarcas occidentais e costeiras, en tanto que as comarcas orientais e interiores acollen ó 30,9% deles. En 1996, estas porcentaxes eran do 68,9% e 31,1%, respectivamente. A concentración da poboación prodúcese tamén nos sete grandes nucleos de Galicia, que albergan ó 35,63% da poboación

en 1998 cando en 1996 esa porcentaxe era do 35,5%.

- **2.-** Un ano máis descende o número de alumnos e alumnas matriculados nos centros de ensino non universitario, cunha caída do 3,9% respecto ó curso anterior-. Este descenso é superior ó experimentado no conxunto do estado, onde a caída foi do 2,5%, e comparado coas outras comunidades autónomas, o descenso en Galicia só foi superado pola evolución negativa dos alumnos matriculados en Asturias (o seu número descende un 4,3% respecto ó curso anterior).

No caso da educación universitaria, o número de alumnos e alumnas matriculados foi de 98.528 no curso 1998-1999, un 1,4% superior ó correspondente ó curso anterior.

- **3.-** Os prezos medios da vivenda nova en Galicia aumentaron un 14,2% en 1998 respecto ó ano anterior, incremento superior ó crecemento dos ditos prezos no conxunto do estado, que foi dun 11,1%. No caso das vivendas usadas, Galicia

experimenta tamén un maior crecemento dos prezos en comparación co total estatal, sendo, respectivamente, de 6,9% e 6,3%. Galicia é a sétima comunidade autónoma onde, segundo a combinación dos datos de prezos e salarios medios, menos se tardaría en financiar unha vivenda.

- **4.-** En 1998 a superficie total afectada polo lume en Galicia foi de 48.117,77 hectáreas, un 73,67% máis que en 1997. O número total de incendios rexistrados ascendeu a 12.934 (un 10,1% inferior ó rexistrado o ano anterior). En comparación con España, Galicia rexistrou en 1997 o 64% do total dos lumes españois e o número de hectáreas queimadas en Galicia nese ano representou o 31,4% da superficie afectada polo lume en España.

- **5.-** Cabe salienta-la aprobación do Plan Estratéxico de Protección ós Consumidores 1998-2001. ■